

לתיבת זויר של ראשון, וכשיטת התוס' לעיל (כ): ד"ה יתיב, דמתניתין איירי בג' פעמים ואני. ואי אמרת בקמא מתפיס, צריך שיהא השלישי זויר מאה יום, ואי חד בחבריה מיתפיס, אינו זויר אלא חמישים יום כמו השני. ונאולי יש לחלק, דבהאי גוונא לא אסתפיק אי מתפיס בראשון. כיון דמה שהתפיס השני בדבריו לא היה אלא תיבת זויר. ומה שהתפיס השלישי היה כל נזירותו. וכיון דשניא נזירות מי שקדם לו לנזירות הראשון ליכא למימר שיתפיס בראשון.]

(ד) גמ', ואי אמרת בקמא מתפיס טפי מכדי דיבור לא. כתב הבאר משה, דמשמע דנסתפק לגמ' בגוונא דכל אחד התפיס בתוך כדי דיבור של חברו, ולא הוי בתוך כדי דיבור של ראשון. והקשה, דמאי שנא מהא דאיתא דפשיטא לגמ' במכות (ו), דאפילו מאה העידו חשיב עדות אחת, ואמר רבא, והוא שהעידו בתוך כדי דיבור, אלמא לא חשיב הפסק אלא מיחשב כולו כדיבור אחד. ותיריך, דהתם כיון שעסקים באותו דבר חשיב הכל תוך כדי דיבור של ראשון. אבל הכא, לא חשיב עסקין באותו דבר, דכשאומר ואני אין משמעות דבריו לענין נזירות, אלא על ידי ששמע חברו שאמר הריני זויר, ומשום דאמרינן דכונתו להתפיס עצמו כמותו. וכיון דבעינן התפסה בדיבור, אי איכא טובא, חשיב שהות ולא הוי תוך כדי דיבור של ראשון. (ה) תוס' ד"ה מיתפסו ואזלו לעולם, ואי בקמא מתפיס וכו' ולרבי יהודה נשיאה אפילו ד' כיון דבסמוך לכדי דיבור לאלתר. משמעות דבריהם, דמיבעיא בין לריש לקיש ובין לר' יהודה נשיאה. אמנם השיטה מקובצת ביאר, דלשיטת רבינו תם (הובאה לעיל כ: אות יג), דלר' יהודה נשיאה מתפיס והולך לעולם, לא מיבעיא, אלא לריש לקיש. דלרבי יהודה נשיאה לא שנא אי בקמא מתפיס, או כל חד בחבריה, כיון דלא בעינן תוך כדי דיבור.

דף כא ע"ב

(ו) תוס' ד"ה דאמר פי, (בעמוד הקודם) כלומר וכו' הואיל ושמע חברו שנדר, ודאי קאמר הכי לענין איסור יין. מוכח מדבריהם דתולין שנתכוין לומר פי כפיו מיין, ולא בעינן שיאמר בפירוש. אמנם הרמב"ם (בפירוש המשניות פ"ב מ"א) ביאר, דצריך שיאמר בפירוש פי כפיו מיין. ובקרבן אורה הוכיח ממתניתין דלעיל (כ): כדברי התוס'. דאי נימא דאמר בפירוש שערי מלגוז, אפילו לא אמר "שערי כשערו", אלא "שערי מלגוז עלי", וזויר עובר לפניו, הרי זה זויר. ולא מדין התפסה. ועיין לעיל דף כ: אות יא.

(ז) גמ', איבעיא להו בעל מיעקר עקר או מיגז גיזו. הרמב"ם (בפירוש המשניות פ"ב מ"א) כתב, שהאשה שנדרה בנוזר ושמע אותה אחר, ואמר לה ואני, ואחר כך הפר לה בעלה הנזירות חלה על אותו שאמר ואני, אף על פי שהופר נדרה. לפי שכשהבעל מפר, אינו מסיר מן הנדר אלא מה שתלוי באשה בלבד. והוא אמרם, בעל "מיגז גיזו", ולא "מיעקר עקר". וביאר הלחם משנה (פי"ג מנדרים ה"ב), דלדעתו מה שאמר בעל "מיגז גיזו", ואינו עוקר, היינו דבאמת הוא עוקר, אלא דאינו עוקר אלא מה שתלוי באשה בלבד. וכאילו היה אילן אחד, שעוקר חציו ונשאר חציו. ולפי זה יישב דברי הרמב"ם ביד החזקה (שם) שכתב, דבעל עוקר הנדר מעיקרו ומתחלתו, דהיינו מה שתלוי באשה. והקשה הקרבן אורה, אם כן, אמאי לוקה כששתתה יין או נטמאת קודם הפרה, וכדמצי לאוכוחי לקמן לצד דבעל "מיגז גיזו". ועוד, אם מה שתלוי באשה עוקר מתחלתו, מה נשאר לו עוד לקרוא לו בשם נדר שיחול על חברתה. לכך כתב, דמה שכתב הרמב"ם דהבעל עוקר הנדר מתחילתו, היינו דדעת הבעל הוי לעקור הנדר מתחילתו, ולא ניחא ליה בהתחלת הנדר ולכך לא הוי קיום. ומיבעי לן אי מהני הפרתו לעוקרו מתחלתו ולבטלו למפרע. או דלמא, דנהי דמרצונו לעוקרו מתחלתו דלא ניחא ליה ביה, מכל מקום אין לו כח אלא להפר מכאן ולהבא, אבל למפרע הנדר כמות שהוא. ומשום דאין לו רשות אלא להפר, מה שתלוי באשתו. ועיין באות הבאה.

(ח) גמ', שם, עיין באות הקודמת. הקרבן אורה ביאר, דהאי איבעיא שייכא דווקא לענין נזירות, משום דאיכא למימר בה ד"מיעקר עקר", משום דלא אשכחן חצי נזירות, וכיון דמיפר מכאן ולהבא ממילא נעקר למפרע. או דילמא, אפילו בנזירות "מיגז גיזו" ונזירות דקודם הפרה לא בטלה. אבל בשאר נדרים לא מיבעי, ולכולי עלמא אינו מיפר אלא מכאן ולהבא.

זויר. ולאחר כדי דיבור לא חיילא, משום דלא משמע דאמר נזירות. והריטב"א (שם) ביאר, דלאחר כדי דיבור לא מהני, משום דליכא התפסה. ויד נמי לא הוי, דדילמא ואני שותה יין כל היום קאמר.

(יד) תוס' ד"ה יתיב, בתוה"ד, אבל הרביעי אינו יכול להתפיס עצמו בראשון. השיטה מקובצת כתב בשם ר"ת, דאפילו לריש לקיש דאמר דבעינן תוך כדי דיבור, מכל מקום המחובר לתוך כדי דיבור מועיל. דהיינו בגוונא שאמרו שלשה ואני ואני ואני, שהן שלוש תיבות כנגד שלום עליך רבי, אף הרביעי שאמר ואני, הואיל ומחובר לתוך כדי דיבור מועיל. שכן הוא דרך בני אדם, כשהוא עוסק בשום קנין או בשום מעשה, ובא רבו ונתן לו שלום עליך רבי חוזר לענין ראשון, שהיה עסוק מתחלה ולא הוי הפסקה. אבל החמישי לא הוי זויר דאיכא ארבעה ואני עד אליו.

(טו) בא"ד, דהיינו שלום עליך רבי ג' תיבות הכא נמי יכולין שלשה אנשים להתפיס. הקשה המאירי, הא שלש תיבות הוי כדי דיבור, וכל ששהה כדי דיבור לא הועיל, וכדמוכח לקמן (כא). דמי שאמר הריני זויר ושמע חברו ושהה כדי דיבור ואמר "ואני" הוא אסור וחברו מותר. לכך כתב, דוודאי אי אפשר להתפיס אלא בשניים.

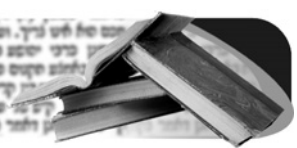
(טז) תוס' ד"ה אמר ליה, בתוה"ד, והוא חייב להקדים לו שלום. כתבו התוס' בבא קמא (ע"ג): ד"ה כדי דהא דאיתא בברכות (כז): דהנותן שלום והמחזיר שלום לרבו, גורם לשכינה שתסתלק מישראל, היינו כשנותן שלום לרבו כמו לחברו, כמו שאמר ליה שלום עליך, ולא אמר רבי. וכן פסק המחבר ביורה דעה (רמ"ב סע' ט"ז). ובברכות (שם) בד"ה והנותן הוסיפו לתרץ. דאירינג בתלמיד חבר דשרי. אמנם הרמ"א (שם) לאחר שכתב דנוהגים כדעת המחבר, הביא דיש אומרים דאין לתלמיד לשאול בשלום רבו כלל והביאו ראייה מהירושלמי (פ"ב דברכות). ובביאור הגר"א הביא הירושלמי (שם סקל"ט) וכתב בשם הרא"ש, דגמ' דידן פליג. ודחה דברי ר' יונה דכתב דהירושלמי איירי בגוונא דחזרת שלום.

(יז) בא"ד, אלא ודאי גם הרביעי נתפס וכו' אבל החמישי ודאי אינו נתפס. ביאר הקרבן אורה, דהא דבעינן תוך כדי דיבור, משום דבכהאי גוונא משמעות ה"ואני", אנוזירות. מה שאין כן לאחר כדי דיבור. ודוקא היכא שלא הפסיק מחמת אונס. אבל היכא דנאנס, כגון אם היה צריך לשאול בשלום רבו, לא מסתבר שלא יועיל "ואני" שאמר מיד אחר האונס, כיון שלא היה יכול לאמרו מקודם, ולכך תיקנו שיועיל תיכף לאחר כדי דיבור. (יח) בא"ד, שם. הקשה הרד"ל, אם כן נימא, שמא יעבור הרב כשיתפסו כבר אחד או שניים, וכשיאמר שלום לרבו, לא יוכל לומר עוד "ואני". ותיריך, דאי ניחוש להכי אין לדבר סוף.

דף כא ע"א

(א) תוס' ד"ה לימא, בתוה"ד, לאשמועינן דגם השני נתפס בראשון שהוא תוך כדי דיבור ואע"ג דאמצעי מפסיק בדיבורו. והקשה הרש"ש, אם כן מאי פריך לר' יהודה נשיאה "וליתני חד". ותיריך, דאי אתא תנא לאשמועינן רבותא דהפסקה, הוה ליה למתני נמי רבותא דרביעי, אלא על כרחך לא אתא לאשמועינן דין התפסה, ואם כן לא ליתני אלא חד.

(ב) בא"ד, אבל לר' יהודה נשיאה אי איתא דרביעי נמי נתפס בראשון ליתני, דהא ודאי חידוש הוא. הקשה הגבורות ארי (הובא בדברי יחזקאל סימן כז ענף ג'), הא לריש לקיש נמי איכא רבותא במאי דנתפס השלישי, לאפוקי מר' יוסי דסבירא ליה דשיעור תוך כדי דיבור הוי כדי שאילת רב לתלמיד והם ב' תיבות, ולדידיה השלישי לא נתפס. לכך כתב, דהשיעור דתוך כדי דיבור לא הוי לפי מנין התיבות, וכדכתבו התוס' לעיל (כ): ד"ה יתיב. דתיבה קטנה, דאין צריך שהות באמירתה כתיבה גדולה, אינה עולה כתיבה גדולה, ואולינן בתר מנין האותיות. ולפי זה, באמירת ג' פעמים "ואני" דאיכא י"ב אותיות, הוי השהות ארוכה יותר מכדי שאילת שלום עליך רבי, דהוי י"א אותיות. ולהכי ניחא לריש לקיש דלא קתני במתניתין ג' פעמים "ואני" משום דהשלישי לא נתפס. אבל לר' יהודה נשיאה, דסבר דכל שמחובר לתוך כדי דיבור נמי מתפס, כל שכן דהשלישי נתפס. ולכך הקשו ליתני ג' פעמים ואני. (ג) גמ', למאי נפקא מינה לאתפסי ומיזל. כתב הבאר משה, דהוה מצי למימר, דנפקא מינה כגון שהראשון אמר הריני מאה יום זויר, ושמע חברו ואמר ואני חמישים, ושמע השלישי ואמר ואני, דאיכא ג' תיבות סמוכין

לא הוכיח ממתניתין דלקמן (כ"ח.), דר' עקיבא אומר דאחר שחיתת הקרבן אי אפשר להפך, וטעמו משום הפסד קדשים כדאיתא התם (בע"ב). ואי מיגזו גיזו הא מחוייבת בקרבן ואמאי נפסל. ונראה, דחלוק חיוב קרבן טהרה מחיוב קרבן טומאה. דקרבן טהרה הוא מסדר הניירות ומדיני הניזיר, וכל שעתה אינו נזיר לא שייך שיקריבנו. אבל קרבן טומאה אינו מחיובי ודיני הניזיר, אלא שמקרה הטומאה מחייבו. ומסתבר שאם אירעה הטומאה כשהיה נזיר, חייל חיובא אנברא להביא קרבן טומאה. ואפילו עתה אינו נזיר. דומיא דחטאת חלב שהחטא מטיל עליו החיוב, ואי אפשר שיפטר ממנו. (א.ג.ו.)

ב) גמ', ואלא מאי מיעקר עקר וכו' והא מני ר' אלעזר הקפר וכו'. הקשה הקרן אורה (כא: ד"ה ועלה בדעתיה) וכן הרש"ש, דהכא מסקינן דהא דמביאה חטאת העוף אתיא כמאן דאמר מיעקר עקר, ובנדרים (פג.) משמע דאתיא אפילו למאן דאמר מיגזו גיזו, וכמו שכתב הר"ן (שם) ד"ה אלא מאי, ומשום דאין קרבן לחצי ניירות. ותיריך, דהא דאמר רב יוסף התם אין קרבן לחצי ניירות, היינו משום דבניירות מעיקר עקר. ועיין לעיל כא: אות ח.

ג) תוס' ד"ה הא מני ר' א הקפר, בתוה"ד, דלעיל לא עבדינן מכל וכל כר' אלעזר דאין קרב. הקשה הבאר משה, אי נימא דטעמיה דרבי אלעזר גבי חטאת העוף משום דאתיא על הספק, אם כן היאך סבר דמביא בהמה על הספק, הא לכולי עלמא לא אתיא על הספק. ועוד, כיון דלעיל סברא הברייתא כרבי אלעזר הקפר דניזיר חוטא, ואפילו הכי אין קריבה, מנא לן דסבר רבי אלעזר דקרב, הא לא אשכחן דאמר אלא דניזיר נקרא חוטא. ותיריך, דלעיל לא אהני מילתא דרבי אלעזר דצריכה כפרה, אלא לענין דחל עליה שם חטאת, אבל הכא אהני לן דבריו אף לענין הקרבה.

ד) תוס' ד"ה תא שמע, בתוה"ד, משום דמשמע ליה לר"ש דהכי קאמרה לה אם סופך שתהא מותרת לא יחול עלי ניירות כל עיקר. כתב הקרן אורה, דלפי זה השניה קלה מהראשונה, דהראשונה אם נטמאת קודם הפרה לוקה, והשניה אינה לוקה דלא חל עליה ניירות כל עיקר. והקשה, דלא משמע הכי אלא שתיהם שוות. וכתב, דעל כרחך צריך לחלק, דדוקא בשעת קבלה אינה יכולה לקבל ניירות לחצאין, אבל הכא דהתפיסה בחבירתה הרי היא כמותה, וכשהפר נדר חברתה גם של שניה בטל מכאן ולהבא.

ה) תוס' ד"ה מר זוטרא, (השייך לעמוד ב') בתוה"ד, וזה מצינן ליישב בדוחק, דהחכם אינו מתיר אלא בפתח וחרטה ומשוה לנדר טעות מעיקרא וכו', אבל הבעל מיפר לאשתו בלא חרטה ופתח. ובשיטה מקובצת כתב לחלק עוד, דבמתניתין אילו היה יודע השני שהחכם יתיר לראשון, היה דעתו לומר הריני ממש כמותך. אבל הכא היתה יודעת שיפר לה בעלה לראשונה, דשייך טפי למימר בעיקרא מתפיס.

ו) בא"ד, בתוה"ד, אלמא בעיקרא מתפיס, אע"ג דחבירתה יודעת שזאת האשה יכולה לבא לידי היתר ע"י שיפר בעלה. הקשה השיטה מקובצת, דהשתא דדייקת דבמעיקרא קא מתפיס, אפילו אמרה "ואני" אחר שהפר לה בעלה תהא אסורה, מידי דהוה אמתפיס בבשר זבחי שלמים לאחר זריקה. ותיריך, דלא דמי, דוודאי שלמים אף לאחר זריקה שם זבח עליהם, ואיכא למימר דכוונתו להתפיס בעיקרו, אבל אשה לאחר הפרה אין שם ניירות עליה, והוי כאדם שלא נדר מעולם ואמר חבירו עליו "ואני".

ז) בא"ד, בתוה"ד, לענין זה חשיב כאילו נשאר עליה נדר קצת וחבירתה אסורה. הבית הלוי (ח"א סימן מ"ה), ביאר דהיש מפרשים סברו, דגם אם נאמר בעל מיעקר עקר, לא הויא עקירת הנדר מעיקרא כמו שלא נדרה כלל, וכמו בהתרת חכם. דמשמעות לשון הפרה הוי שיש כאן נדר ונתבטל. ומיבעיא לן אי מיגזו גיזו מכאן ולהבא, ועד ההפרה היה הנדר קיים. או מיעקר עקר למפרע, ותיכף כשנדרה וחל הנדר נתבטל. וכעין דאיתא בנדרים (עה.), האומר לאשתו כל הנדרים שתדורי עד שאבא מכאן ועד מקום פלוני, יהיו מופרים דמהני. ומיבעיא לן (שם) מיחל חלין ובטלין, או לא חלין כלל. דלא מיבעיא ליה (שם) אלא משום דההפרה הוי קודם הנדר. אבל בכל הפרה פשיטא ליה דחלין, ונסתפק אי קיים עד שעת הפרה, או נעקר למפרע והוי חלין ובטלין. וקאמרינן בגמרא הכא, דנפקא מינה לאשה שנדרה בניזיר ואמרה חברתה "ואני". דאי מיגזו גיזו חל נדרה, ואי מיעקר עקר לא חל הב'. דאף דנדר הראשונה חל רגע אחד, מכל מקום הא כשהיפר לה נתבטל למפרע תיכף, ונמצא דאמירת השניה "ואני" הוי לאחר שפקע הנדר מהראשונה ולא חל נדר הב'. ודחה מר זוטרא הפשיטות, דדמיה להא

ט) גמ', אי מתשיל אהקמתו מצי מיפר. האור שמח (פי"ג מנדרים הי"ב) נסתפק, בגוונא דנשאל על ניירותו, האם יכול להפך את ניירותה אחר זמן, כמו היכי דנשאל על הקמתו. או דלמא, דהכא לא שאל אלא על ניירותו, אבל אמאי דגילה דעתו דניחא ליה בניירותה לא שאל. והווי כמו הקמה בלב, דמוקם. או דנימא, דמוכח דמה שקיים לה היינו על מנת שיהיה לניירותו במה למיתפס, אבל כיון דשאל אנזירותו, תו לא ניחא ליה בניירותה. ופשט, דלשון הגמרא, שהוסיפה "אי מתשיל אהקמתו מצי מיפר" מדוקדק, דהטעם משום דגילה דעתו דניחא ליה בניירותה, ושוב אינו יכול להפך עד שישאל על הקמתו.

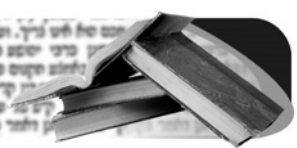
י) גמ', כיון דצריכה כפרה הות כחטאת שמתו בעליה. הקשה הקהילות יעקב (סימן ו), נהי דטעות אין כאן משום דגמרה ומקדישה, מכל מקום היאך נתפס קדושת חטאת אחרי שהוברר למפרע שמעולם לא היתה מחוייבת, והלא אין חטאת באה נדבה. ותיריך, דמוכח מהכא, דיסוד הדין דאין חטאת באה נדבה, הוי דין בהקרבה. דהיינו שאי אפשר להקריב חטאת כל שאין בה תורת כפרה. ומשום דאינה בדין הקרבה, ואינה מתייחדת כלל להקריבה לחטאת, אינה מתקדשת. ולפי זה, הכא באשה שנדרה בניזיר שפיר תפסה קדושת חטאת, אף על פי שלאחר מיכן נעקרה ניירותה למפרע, מכל מקום בשעת הקדש היה יחוד גמור למצותו, אלא שעל ידי הפרת הבעל, נעקר למפרע דין הקרבתו.

יא) גמ', שם. התוס' לקמן (לא:) ד"ה אמרו הקשו, מאי שנא דבהפר לה בעלה, אמרינן שתמות הבהמה. מחכם שהתיר, דיוצאה בעדר. נימא דכי היכי דהחכם עוקר, והיא לא צריכה כפרה כלל, הוא הדין בבעל דהא מיעקר עקר. ותירצו, דבעל הנדר חל רגע אחד, אבל בחכם הנדר לא חל כלל. וביאר בחידושי הגרי"ז, דכשהבעל מיפר, הנדר היה קיים אלא שהוא עוקרו, ועד שעוקר הוי נדר. מה שאין כן בחכם שמתיר את הנדר, ומשווי להנדר טעות, והוי כאילו לא היה מעולם. אמנם תוס' בד"ה בעל מיעקר, בתוה"ד, כתבו דאי בעל מיעקר הווי כאילו לא חל כמו חכם שעוקר וכו'.

יב) [שם, עיין באות הקודמת. הר"ן בנדרים (עה.) ד"ה אמר ר' יוחנן כתב, דבעל שייך לשון הפרה כיון דלשון מופר שייך מכאן ואילך, ולישנא דהתרה שייך בדבר שמתיר מעיקרו. ולכאורה אפשר ליישב דבריו אף למאי דנסתפקו בסוגיין, דוקא לפי מה שכתבו התוס' לקמן (לא:)] ולא כתוס' דידן, שיכולים לבאר חילוק הלשון, כמו שביאר הרשב"ם בבא בתרא (קכ:)] ד"ה חכם מתיר, דהחכם אינו מתיר ביום שמעו כמו בעל בלא טענה, אלא על ידי שמוצא לו חרטה ועוקר את הנדר מעיקרו, ולכך שייך התרה כיון שמתיר לו איסור. אבל בעל מיפר לאשתו ביום שמעו בלא חרטה, אלא מגזירת הכתוב וכל דבר שנעקר ומתבטל בלא טעם קרוי הפרה. מיהו יש לומר, דהר"ן כתב ביאורו (שם) למסקנא דידן דבעל "מיגזו גיזו". (ג.ו.).

יג) גמ', לעולם אימא לך בעל מיעקר עקר. ואיירי שלא היפר לה. הקשה האור שמח (פי"ז מסנהדרין ה"ד), הא הוי ספק למותרה בעצמו, שמא יפר לה בעל ונמצא שנעקר נדרה למפרע, ולא עבדה איסורא כלל. וכתב, דלא שייך הכא הסברא שכתבו התוס' בגיטין (לג.) ד"ה ואפקעינהו דמוקמינן אחזקתו שלא ישאל, דהיינו דווקא בשאלה דלא יתחרט, וכן לא ילך לחכם ויתיר נדרו, אבל בהפרה דלא תלי באשה אלא בבעל, ודאי הוי ספק ולא שייך חזקה שלא ימחה הבעל. ותיריך, דהברייתא אולא כמאן דאמר התראת ספק שמה התראה. ובשו"ת נודע ביהודה (הובא שם), חילק בין מיתה למלקות, לענין התראת ספק דלמיתה לא שמה התראה, מה שאין כן במלקות.

יד) תוס' ד"ה אלא, ולכך אינו מיפר דאינו מיפר לעצמו וכו', ותיריך הרב ר' אליהו וכו' דפשיטא דקיים לה. כתב הקרן אורה, דהנפקא מינה בין שני הטעמים, היכא דאמר הריני נזיר כשהיה לי בן, והשני אמר ואני, השני נזיר לאלתר. דאי מה דאינו יכול להפך משום דהוי קיום, אם כן בכי האי גוונא יכול להפך לה, דהא הוי קיום לפני שחל הנדר ולא כלום הוא. אבל אי מה דאינו מיפר הוא משום דעל ידי כך יתבטל שלו, הוא הדין בכי האי גוונא דאינו מיפר את שלה, כיון דמיעקר עקר שלו נמי יתבטל, ואינו יכול לבטל לעצמו.

לאכול בשר חזיר. אמנם ברמב"ם (פ"ב מנדרים הי"ח) כתב, דאף על פי שנתכוונה לאיסור, הואיל ונעשה ההיתר פטורה, ועל זה נאמר "וה' יסלח לה וכו'", ומכין אותה מכת מרדות מפני שנתכוונה לאיסור. ומשמעות דבריו דלולי הפסוק הוה אמינא דלוקה, על שנתכוונה לאיסור. וביאר הגרי"ז, דבכל גוונא דרך נתכווין לעשות מעשה איסור אינו חייב עונש. והא דבעינן הכא גזירת הכתוב לפטור, היינו משום דבנתכוון לאכול בשר חזיר ועל אף בידו בשר טלה, איכא מעשה איסור. ולשיטת הרמב"ם, ר' יהודה לא פליג על חכמים. אלא מפרש, דליכא פטור מגזירת הכתוב על מכת מרדות.

ב) גמ', אשה הפרם וה' יסלח לה. בפירוש הרא"ש ד"ה אשה הקשה, אמאי שבק תנא תרי קראי קמאי "וה' יסלח לה כי הניא אביה אותה", ועוד קרא "והפר את נדרה וכו' וה' יסלח לה". ותירץ, דהאי קרא עדיפא ליה לאתווי, משום דכיון אשתו כגופו דמיא, והיתה צריכה להבינן שהוא יפר לה. והקרבן אורה תירץ, דהני תרתי "סליחה" דלעיל קאי על אחר הפרה, דלא יחשב לה עון הא דעוברת על נדרה בעל כרחא על ידי הפרת הבעל, והך ד"אשה הפרם" מיותר, ועל כן אתי לגוונא דידן ובעיא סליחה טפי.

ג) גמ', דאיבע באיסורא לא סגי לה בכפרה וסליחה. כתב רש"י ד"ה דאיבע איסורא, דהא ידע דחזא מינייהו של חלב. הקשה הקרבן אורה, הא בתרווייהו לא מייתי אשם תלוי, אלא בסבור בשעת אכילה דשומן הוי, ואחר כך נודע לו דספק אכל חלב, ואם כן מה נתחדש יותר בכהאי גוונא. ולכך כתב, דאיבע איסורא היינו דבשני חתיכות חמור האיסור, משום דחזא מהנהו חתיכות אסורה בודאי.

ד) גמ', אבל בב' חתיכות דאיבע איסורא לא סגי לה בכפרה וכו'. הקשה הקרבן אורה, הא אפילו בודאי חלב סגי בכפרה וסליחה, כדכתיב גבי חטאת "ונסלח לו". ותירץ, דהכא מיירי בספק איסור, דחמור מודאי, כדאיתא (בכריתות כב): דחטאת בת דנקא ואשם בכסף שקלים.

ה) תוס' ד"ה איסי בן יהודה אומר, [ולא ידע ונסלח לו], ולא פי' קרא כדלעיל אלא כגון ב' חתיכות וכו'. כן הגיה הברכת ראש, וכן הובא בשיטה מקובצת בשם הר"ר עזריאל. וכתב הברכת ראש, דהיינו טעמא דלא דרש מקרא קמא ד"ולא ידע ואשם", משום דהתם מתפרש טפי, דהספק הוא על עצם האשמה, דהיינו אי איכא חתיכה דאיסורא. אבל קרא ד"ולא ידע ונסלח לו" מתפרש דהספק בנפשו, אי אכל האיסור או לא. אבל איסור יש כאן, והוא בגוונא דחתיכה מב' חתיכות, והספק אם אכל איסור או היתר. ועיין באות הבאה.

ו) בא"ד, דס"ל לאיסי בן יהודה דלא מחייב אשם תלוי אלא אחתיכה אחת משתי חתיכות. הקשה הקרבן אורה (בד"ה ואי) דאם אמנם איסי בן יהודה סבר דבעינן דוקא חתיכה משתי חתיכות. איך אמרה הגמ' לקמן, ואי אתמר וכו' אבל שתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן דאיבע אסורא וכו' קמ"ל דלא שנא. הא אלו דברי איסי בן יהודה, ולסברת התוס' לית ליה אשם תלוי אלא בכהאי גוונא.

ז) תוס' ד"ה על דבר זה ידויו, ראשי התיבות "ידע ואשם ונשא" הכתוב מדבר באשם תלוי. עיין באות הקודמת בהגהת הברכת ראש, וכתב דלפי זה דברי תוס' אלו קאי אדברי תנא קמא.

ח) גמ', משל לשני בני אדם שצלו פסחיהן אחד אכלו לשום מצוה. הקשה האפיקי ים (ח"ב סימן יד), למה לי להקדים "שצלו את פסחיהן", הא הוה ליה למימר, אחד אכל לשם מצוה, ואחד אכלו לשם אכילה גסה. ותירץ, דרצה לומר דלא סגי במאי דלא קיים המצווה דפסח, אלא עובר נמי בלאו דמלאכת יום טוב. דהיינו דבצלייתו שהיתה על דעת לאכול אכילה גסה, עבר גם על לאו דמלאכת יום טוב, דכיון דלאו אכילה היא, לא הותרה צלייתו.

ט) גמ', ואחד אכלו לשם אכילה גסה. וכתבו התוס' ד"ה פסח, דמיירי, שאינו רעב לאכול לתאבון. וביאר הרש"ש, דאכלו לשם מצווה, היינו משום דחפץ בקיום המצווה אוכל בנפש חפיצה ובתיאבון לב, כדי לקיים מצות בוראו. והשני שאינו מקיים המצווה אלא מצד ההכרח, ממילא אכילתו אינה לתאבון.

י) גמ', אמר ליה ר"ל וכו' נהי דלא קעביד מצוה מן המובחר פסח מיהא קעביד. הטורי אבן (ראש השנה כח). הקשה, מהא דאיתא בפסחים (ק"ד): דריש לקיש אית ליה "מצות צריכות כוונה", וכיוון דלא אכל לשם מצוה, לא

דמיבעיא רמי בר חמא אי בעיקרו מתפיס, ואם כן גם אי מיעקר עקר, חל נדר של השניה ואסורה. ומיושבת קושית התוספות על היש מפרשים. ועיין לעיל כא: אות יא.

ח) בא"ד, בתוה"ד, דסוגיא דהכא ס"ל דבעיא רמי בר חמא נמי איירי וכו' קודם זריקה. הקשה בשו"ת הריב"ש (סימן ש"ג), היאך מצי למימר דקודם שנזרק בהתירא קא מתפיס, הא בההיא שעתא איסור גמור הוא. ותירץ, דודאי דעתו להתפיס קודם זריקה והשתא חל ונתפס האיסור, אלא דכשזרק הדם ונצטנן האיסור, הותר גם השני, כיון דדעתו כשמתפיס בו אפילו בשעת איסורו שיהיה כמוהו לגמרי, שכשיותר הראשון יותר גם השני.

דף כב ע"ב

ט) תוס' ד"ה ואי ס"ד, בתוה"ד, אבל בעל שבידו להתירה דעתו להתיר יותר משאר מתפיסים וכו'. הקשה הקרבן אורה, דבנדרים (ע). מסקינן, ד"ואני" כמאן דאמר קיים ליכי לעולם דמי, ולא עלה על דעתו להפר. ותירץ, דהיא גופא מה דדחתה הגמ', ד"ואני" בקיים לעולם דמי, ולא דמי להריני בעיקבך.

י) גמ', ורמינהו הריני נזיר ואת וכו' מפני שתלה נדרו בנדרה. כתבו התוס' בד"ה ורמינהו, וסבירא ליה דבעל מיעקר קא עקר וכו' וקאי בלא יחל. המשנה למלך (פ"ב מנזיר ה"ד) הקשה אתוס' לעיל (כא): ד"ה אלא, שדחו פירוש זה. דמסוגיין מוכח דלא כדבריהם. ותירץ הקרבן אורה. דלעיל שאני, משום דתנן אינו יכול להפר. דמשמע, דאפילו בדיעבד לא הוויא הפרה. ומשום הכי נסתפקו התוס' שם, אמאי לא הווי הפרה בדיעבד. אבל הכא דתנן דלכתחילה מיפר את שלה, בודאי דאיכא איסורא דבל יחל.

יא) גמ', כגון דאמר לה הריני נזיר ואת דקא תלי נדרו בנדרה. ר"ע מברטנורה (פ"ד משנה ב) ביאר, דאינו יכול להפר שהרי קיים לה. והקשה בחידושי הגרע"א, היאך יכול לקיים קודם שנדרה, הא תנינן בנדרים (ע"ה), דקיום קודם לנדרים לא הוי קיום. ותירץ הרש"ש, דהכא על כרחך איירינן דענתה אמן בתוך כדי דיבור, אם כן הוה הנדר והקיום בבת אחת דהוי קיום.

יב) תוס' ד"ה אמר רב יהודה, דסבירא ליה להאי תנא דבעל מיגו גיזי. השיטה מקובצת כתב, דיש לפרש דכי נמי מיעקר עקר שלו קיים, דלא תלה נדרו אלא בקבלתה גרידא וכתנאי בעלמא, וכיון שקיבלה נתקיים התנאי, ואפילו אם יפר לה, שלו קיים.

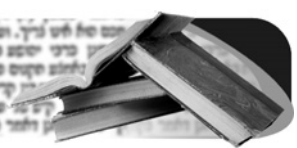
יג) תוס' ד"ה אבוי אמר, דסבירא ליה דבעל מיעקר עקר. כתב הקרבן אורה, דיש לומר דאבוי נמי סבר דבעל מיגו גיזי, ומכל מקום אינו יכול להפר כל שתלה נדרו בנדרה, משום דהוי כתולה ממש ואם בטל שלה שלו נמי בטל. ורב יהודה ואבוי בהא פליגי, דלרב יהודה, לא תלה אלא בקבלתה, ולכך יכול להפר, אף על גב דהשתא אינה נזירה, דכיון שקיבלה סגי בשביל נזירותו ושלו קיים. ולאבוי תלה בנדרה ממש, ואפילו למאן דאמר מיגו גיזי, אינו מיפר את שלה, משום דשלו נמי יתבטל, דכל זמן שהיא מפסיקה להיות נזירה, הוא נמי מפסיק להיות נזיר. (ועיין באות הקודמת).

יד) בא"ד, שם. כתב החזון יחזקאל (תוספתא פ"ג אות ד') דלא דמי להיכא דנדר על תנאי, אם יעשה דבר פלוני יהא נדרו בטל, דפשוט שרשאי למיעבד כן, ולא איכפת לן במה שנדרו יהא בטל. ומשום דשאני תנאי דעלמא, דהנדר חל מעיקרו על התנאי, וכשלא נתקיים, מעיקרא דבריו חולין. אבל הכא, נהי דתלה נדרו בנדרה, הא כשאמרה אמן חל נדרו לגמרי, ואם יפר לה הרי הוא מבטל נזירותו ועושה דבריו חולין.

טו) תוס' ד"ה בעל מיעקר עקר, בתוה"ד, וי"ל דמשום רבי יהודה נקט הכי. הקשה האורח מישור, דהוה ליה לאשמועינן כחא דהיתירא, דעדיף. דאפילו שתתה ואחר היפר, אינה סופגת אליבא דתנא קמא, משום דבעל מיעקר עקר. ותירץ, דנשמע מדנקט רישא סופגת דלא צריכה, דאם לא היפר לה כלל פשיטא דסופגת. אלא אתא לאשמועינן, דדווקא בהא סופגת, אבל שתתה ואחר כך היפר לה אינה סופגת. והא דתני היפר ואחר כך שתתה, להודיעך כוחו דר' יהודה ואתא לאשמועינן תרוייהו א. לדיוקא ב. משום ר' יהודה.

דף כג ע"א

א) גמ', אישה הפרם וה' יסלח לה וכו', שהיא צריכה כפרה וסליחה. בחידושי הגרי"ז דייק, דמשמע, דילפינן מ"וה' יסלח לה" דבעיא כפרה על שנתכוונה

בשם הרב עזריאל, דראשי תיבות של "לתאוד יבקש נפרד" ל"י"ג, בגימטריא תשעים. ושני פעמים "לוט" הוי תשעים. לומר, ששתי ביאות משתי בנותיו לתאות עבירה, ואין אנו יודעין אם לוט נתאוד להם או אם הן נתאו לו, כשהוא אומר "לתאוד יבקש נפרד" הרי לוט נתאוד לבנותיו.

(ז) **גמ', ובכל תושיה וכו' בבתי כנסיות ובבתי מדרשות וכו' דתנן עמון ומואב וכו'.** עיין לעיל אות יג.

(יח) **גמ', גדולה עבירה לשמה וכו' שמתוך שלא לשמה וכו' בקול אליהו (על אגדות הש"ס אבות (פ"ד מ"ב) ביאר סוגיין עם דברי בן עזאי (שם) הוי רץ למצוה קלה כבחמורה, ובורח מן העבירה. שמצוה גוררת מצוה, ועבירה גוררת עבירה. ששכר מצוה מצוה, ושכר עבירה עבירה. דאף דלמסקנה דסוגיין עבירה לשמה ומצוה שלא לשמה שוין. מכל מקום אם יזדמן לו עבירה לשמה, דמחוייב לעשות להצלת כלל ישראל כמעשה דיעל. מכל מקום אורי לן בן עזאי, דבבא לידך עבירה לשמה, לא תרוץ לבקש הודמנות לעשותה, אדרבה הוי בורח ממנה. אבל גבי תורה ומצות, אף דשווין הם לעבירה לשמה, הוי רץ אחריהם. שמצוה גוררת מצוה. רצונו לומר, תורה ומצות אף שלא לשמן יביאוך שתעשם לשמן. ועבירה גוררת עבירה, היינו אף עבירה לשמה, אם תרוץ אחריה, תביאך לידי עבירה שלא לשמה ח"ו.**

(יט) **תוס' ד"ה שמתוך שלא לשמה, ואת אמרת וכו' עדיפא קצת. ביאר המהר"ץ חיות, דכוונתם, דכיוון שחילקו בדבור המתחיל הקודם, בין לומד לקפח אחרים ובין להתגדר ולקנות שם, אם מה הקשתה הגמ', דלמא הך דאמר ר' נחמן גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה, היינו בלומד לקפח. ועל כן כתבו דלשון גדולה משמע, שיש בה עדיפא קצת, אבל אם היה מדבר בלומד לקפח, הרי אמרינן טוב לו שלא נברא.**

(כ) **גמ', מאן נשים שבאהל שרה רבקה רחל ולא. וכתב רש"י ד"ה שרה רחל ולא, שאמרו לבעליהן לבא אל שפחתן ולא לשם מצוה נתכוונו וכו'. והקשה הבאר שבע הוריות (י:), היאך ייחס גנות זה לאמהות, שהרי אמרו בבראשית רבה (עא, ו), דרחל קנאה במעשיה הטובים דלאה ואמרה אילולי שהיתה צדקת ממני לא זכתה לבנים. ועוד, היאך שייך לומר גבי שרה שמתקנאות זו בזו. והתוס' יבמות (קג), ד"ה והא, ותוס' בסנהדרין (עד: ד"ה והא תירצו, דחשיב להו שלא לשמה, לפי שהיו נהנות מן הביאה, ולא הוה לשמה כל כך כו'. והקשה הבאר שבע, דהא לא אפשר בלאו הכי שלא יהו נהנות מן הביאה, ולפי פירושה לא אשכחן מצוה לשמה בשום בעילת מצוה. לכך פירש, שלא היתה כוונת האמהות לקיום פרו ורבו בלבד, שהרי לאה כשילדה את ראובן אמרה "כי עתה יאהבני אישי" (בראשית כט, לב), וכשילדה שמעון אמרה "כי שמע ה' כי שנואה אנכי" (שם לג), וכשילדה לוי אמרה "הפעם ילוח אישי אלי" (שם לד). וכן רחל כשילדה יוסף אמרה (שם ל, כג) "אסף אלהים את חרפתי", ולא נקרא מצוה לשמה, אלא דוקא כשלא ישתף עמה שום כוונה מכוונות העולם בשום פנים, אלא שיעשה אותה מאהבת המקום, כמו שכתב הרמב"ם בפירושו המשניות במכות (פ"ג מט"ז).**

(כא) **גמ' לעולם יעסוק וכו' שבשכר מ"ב קרבנות שהקריב בלק וכו'. המהרש"א (חידושי אגדות) בהוריות (י:), הקשה, היאך מוכח מבלק שכל מה שעשה היה לקפח אחרים, שהרי בא בהם לקלל ישראל. ותירץ, שלא בא לקלל את ישראל אלא מפני שירא מהם, והוה כמו שלא לשמה כדי לקנות לעצמו שם.**

(כב) **גמ', מנין שאין הקב"ה מקפח וכו'. הקשה הקיקיון דיונה (הובא באורח מישור), מנין דבשכר שיחה נאה היתה זאת, דילמא משום דגבי מואב היה ראוי להרוג אותם, לכך שרי גירוי בהם מקל וחומר. אבל גבי עמון ליכא קל וחומר, ומשום הכי גירוי היה אסור בהם. ועוד, היאך נרמו בקרא, דמשום שיחה נאה צויה הקב"ה "אל תתגר בם", דילמא משום זכות אחר שהיה להם, דהא מואב שכר לבלעם שיקללם, ועמון לא שכר לקללם, אי נמי משום דבכירה פתחה בזנות. ותירץ, דדייק מהא דכתיב "וקרבת מול בני עמון", ולא וקרבת אל עמון כדכתיב "אל תצר את מואב", ולא בני מואב. ועוד, דכשהזכיר רעה לעמון, כגון "לא יבוא עמוני", לא הזכיר "בני עמון". אם כן חזינן דמעלתה לטובה מדאמרה בן עמי.**

(כג) **תוס' ד"ה בת בנו של עגלון, בתוה"ד, משמע שהיתה רות קטנה כשנתגיירה. ובאורח מישור דחה דבריהם, משום דלא מסתבר דטעמא דגרים מעונים בזמן הזה, משום שלא נתגיירו בקטנותם. דאטו משום**

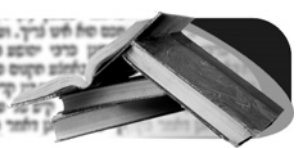
קיים מצות אכילת פסח. ותירץ, דאותו שאכל לשם מצוה היינו לשם מצוה בלבד, כיון שכבר היה שבע. ואתו שאכל לשם אכילה גסה, היינו כדי לשבור רעבונו ולא על השובע, ובכל זאת כיון לשם מצוה. ועיין לקמן אות יא. והבית הלוי (ח"ג סימן נא אות ג) כתב, דאף דלריש לקיש לא יצא מצות "אכילת קרבן פסח" כיון דבעי כוונה. מכל מקום מצות "אכילת קדשים" קיים. שאין אכילת קדשים מצוה על הגברא, אלא שיהא הקרבן נאכל. ובמצוה כהאי גוונא לא בעינן כוונה, ומשום הכי אי אפשר לקרותו פושע.

(יא) **גמ', וזה שנודמנה לו אחותו ופושעים וכשלו בם. הקשה בספר רצוף אהבה (הובא באורח מישור), אמאי קרי לזה פושע, ומאי שייך צדיק ופושע בדבר שנודמנה לו. ותירץ, דבנודמנה לו עבירה בשוגג בודאי עבר עבירות במזיד. וכדמצינו בנדרים (י:), דאין הקב"ה מביא תקלה בשוגג לצדיקים, שיוכלו להביא קרבן חטאת. ובמהרש"א (הוריות חידושי אגדות י:), ביאר דלמאי דסלקא דעתך השתא איכא למימר על פי מה דכתיב "לא יאונה לצדיק כל און". דלמי שהיה מתכוין לאשתו, הזמין לו הקב"ה את אשתו, כי צדיקים ילכו בם, ולמי שנתכוין לאחותו, נודמנה לו.**

(יב) **תוס' ד"ה פסח מיהא קעביר, משמע דאכילה גסה שמה אכילה וקשה וכו'. והתוס' בבא קמא (קי). ד"ה אכילה הקשו, דביבמות (מ). אמר לריש לקיש עצמו, דהאוכל אכילה גסה ביום הכפורים, אינו עובר משום לא תעונה, דאכילה גסה היא. ותירצו, דהכא לא אמר ריש לקיש דיצא, אלא דלא מיקרי רשע. עוד תירצו, דהכא לא איירינן באוכלו אכילה גסה ממש, אלא שאין אוכלו לשם פסח, אלא כדי להיות שבע. תדע, דלא קאמר אכילה גסה אלא לשם אכילה גסה. והשפת אמת תירץ, דשאני פסח, כיון דכתיב "לא תותירו ממנו". דהיינו דבעינן לאכלו כולו, ואפילו שלא בתאווה, ומשום הכי אפילו אכילה גסה, נמי אכילה היא. וקאמר נמי דשפיר עביד באכילה זו שלא יבוא לידי נותר. עוד כתב, דלא אמרינן לענין אכילה גסה ביום הכיפורים, אלא פטור, אבל איסור תורה יש. ומשום דשלא כדרך אכילה אינו בגדר אכילה שלימה, וכאכילת חצי שיעור. והכא נמי נהי דלא קיים המצוה, כיון שחסר בקיומה במה שאכל הקרבן שלא כדרך. מכל מקום איסור זה אינו מחסר בגוף האכילה דבה מצוה קא עביד, ולא הוי הליכה וכשלון בדבר אחד.**

(יג) **בא"ד, ואומר ר"ת דתרי עניני אכילת גסות יש. הקשה המהרש"א (הוריות חידושי אגדות י:), דאם כן הוה ליה לגמ' לאוקמי באכילה גסה דבכהאי גוונא לאו שמיה אכילה. ותירץ, דצדיקים ילכו בם ופושעים וגו' מיירי ודאי בענין אחד, ואכילה גסה דיום הכיפורים לא מיקרי אכילה אלא מויק, ואף על גב דאכתי לא אסיק הגמרא דמיירי בדרך אחד, הא מכל מקום אסיק אדעתיה דאיירי בענין אחד.**

(יד) **גמ', הוא שנתכוון לעבירה ופושעים וכשלו בם. ביאר המהרש"א (הוריות ח"א י:), דבנותיו שנתכוונו לשם מצוה, וכו' שהותרו הנקבות לבא בקהל. אבל לוט שנתכוין לשם עבירה "ופושעים וכשלו בם", גרם לזכרים שלא יבואו בקהל, כדאמרינן מואבי ולא מואבית עמוני ולא עמונית. ולכך לא הוזכר בגמרא לקמן (בעמוד ב') אלא התורה שבעל פה דהיינו בבתי מדרשות. משום, דאתא למימר שנתגלה קלונו ולא קלון בנותיו דנתכוונו לשם שמים. (טו) **תוס' ד"ה למה נקוד על וי"ו דובקומה, דהרי הוא כמאן דליתיה דבקומה ידע. המהרש"א (חידושי אגדות) והבאר שבע בהוריות (י:), הקשו, מהא דאיתא במדרש רבה (בראשית מח, טו), בכל מקום דהכתב רבה על הנקודה אתה דורש הכתב, אם כן הכא שהניקוד על הוי"ו האמצעי של תיבת ובקומה הכתב מרובה, והוי כאילו כתיב ובקמה, אם כן למה נכתב כלל, ובקמה שהוא היפך משמעו. והשפת אמת ביאר, דהיכא שהכתב רבה על הניקוד דרשינן הכתב. היינו דדורשינן באותה תיבה את הכתב המרובה, ומשמטיין את המועט. כגון "ויאמר אליו" נקוד על "איו", דרשינן שאמר לה איו על אברהם. והכא דה"וי"ו נקוד, דרשינן כאילו כתיב בקמה (שאלו רוב האותיות) חסר. והוא מה שכתב התוס', דהרי הוא כמאן דליתיה. דאתי לרמוז, שהיה לו קצת ידיעה בקימה, דכל חסר ממעט בענין. והפירוש כמו שכתבו המפרשים, דגוף הבעילה לא ידע רק שהבין ששכבה אצלו.****

רבותא למיתני דמועלין כיון דהבהמה קריבה, דפשיטא היא.

(ז) **תוס' ד"ה ה"ג ואינם טעונים לחם, בתוה"ד**, גזירה שמא יאמרו הקדש יוצא בלא פדיה. כתב **הקרבן אורה**, דמשמעות דבריהם דמן הדין היה יוצא בלא פדיון. והקשה, דבלאו הכי אינו יוצא לחולין כל הקרבנות שהפרישה משלה, אפילו אם היפר לה בעלה, וכמו שכתב **לעיל** (בדף כא: ד"ה והיינו), דעולה ושלמים ודאי לא חשיבי הקדש טעות משום הפרת הבעל דגמרה ומקדשה.

(ח) **תוס' ד"ה דמי חטאת**, כיון דאילו היתה הבהמה וכו' ולא נהנין מאותן מעות מדרבנן. הקשה **המרומי שדה**, כיון דנתקדשו אמאי אינם אסורים בהנאה מן התורה, הא איסור הנאה שבהם אינה יוצאת אלא בזריקת הדם. ועוד הקשה, כיון דדינו למיתה מהלכה למשה מסיני, הוי כשור הנסקל דאסור בהנאה. ותיירץ, דסבירא ליה כשיטת **ר"ת בתוס' כתובות** (לג: ד"ה **גב שור**, דשור הנסקל אינו אסור בהנאה מחיים. ומה שכתבו התוס' דלא נהנין מדרבנן, היינו לענין תשלומים דאם נהנה צריך לשלם קרן.

(ט) **תוס' ד"ה אמר רב חסדא, בתוה"ד**, דכי מקני לה מידי דצריכה לה וכו'. ביאר **המרומי שדה**, דהוה אמינא לגמרא לחלק במידי דצריכה לה רק לענין הקנאה לה ולא לענין שעבוד. דאפילו לרבנן שאינו משועבד לה מהתורה, והיא עניה מן הדין. מכל מקום דרך העשירים שאינם מקפידים על נשותיהם, וגם בלי קנין מביאות קרבן משל בעליהן, ורק כשמקפידין בפירוש לא מהני. והוה אמינא דאיירי כשאינם מקפידים, ומשום הכי מסתברא דהבעל אינו מקפיד היכא דבעיא לצורכה, אבל באינו לצורכה קפיד. אבל לר' יהודה דמשועבד לה, הוי כשלה. ובלישנא בתרא הוה פשיטא לגמ' טפי לחלק במידי דצריכה, דווקא לענין שיעבוד ולא לענין קנין. משום דסברה דאיירי כשמקפידין, ומה שמביאין משל בעליהן הוי על ידי קנין, ומשום הכי מסתברא טפי דהוי כשלה, דהקנאה מרצונו עדיף מתקנת חכמים.

דף כד ע"ב

(י) **תוס' ד"ה איכא דאמרי** (המתחיל בעמוד א'), **בתוה"ד**, ופי' הר"ם דלא מיירי שנתן לה עתה וכו', דאם כן קיים לה נדרה. וכתב **הקרבן אורה**, דאין הדבר מוכרח דבכהאי גוונא יועיל הקיום, דהא בגוונא דאמר לה "יפה עשית" איכא מאן דאמר **בירושלמי** (ה"א) דאינו קיום.

(יא) **גמ', אשה מנא לה**. הקשה **הרי"ף** (הובא בטור סימן פה), מאי קשיא "מנא לה" דילמא היינו ולד בהמות מלוג דהוי שלה. ותיירץ **הבית מאיר** (אהע"ז סימן פ' א'), דעיקר הקושיא הוי מסיפא דמענות סתומין היו לה, ומדסיפא בשקמצתה רישא נמי בשקמצתה.

(יב) **גמ' דאקני לה אחר ואמר לה על מנת וכו'**. כתב **השיטה מקובצת**, דהוה מצי לשנויי דאקני לה בעל בין צריכה ובין אם לא צריכה.

(יג) **תוס' ד"ה שקומצה מעיסתה, בסוה"ד**, אבל הכא מיירי וכו' אלא קימצה ופיחתה מפיה. ו**באור שמח** (פי"ח מאישות ה"ד) ביאר, דתליא בפלוגתת הבבלי והירושלמי, בטעמא דמציאת האישה לבעלה, דהבבלי סבירא דמשום איבה, ולהירושלמי טעמא שלא תהא אשה מברחת משל בעלה ואומרת מציאה מצאתי. והכא שהרעיבה את עצמה, לפי הבבלי הוי שלה, משום דהכא לא שייך איבה. אבל להירושלמי הכא נמי איכא למימר שתשקר ותאמר שהרעיבה את עצמה ונתתה לה ממונותיה.

(יד) **תוס' ד"ה ואמר לה**, ר"ת פסק כרב וכו' ויש לומר שאמר לה מה שאת נושאת ונותנת לפיך. וכתב **המאירי**, דהכא בעינן שיאמר דנותן לה בשביל הקרבה. אמנם **בר"ן בנדרים** (פח: ד"ה **ולענין הלכה**, משמע, דהכא סגי דאמר לה על מנת שאין לבעליך רשות בהן, מהא דמייתי ראייה מסוגיין לשמואל, דסבר התם, דסגי שיאמר על מנת שאין לבעליך רשות בהן, ואין צריך שיאמר מה שאת נושאת ונותנת בפיך.

(טו) **גמ', לא תיתיב אכרעיך**. לכאורה צריך עיון, דהיאך שאלו קודם שישב, הא אין שואלים מעומד, כדאיתא **בתוספתא דסנהדרין** (פ"ז), ונפסק **ביוורה דעה** (רמ"ו ס"ד). ועוד, דמשמע דשאלו כשנכנס לבית המדרש כשרצה ליישב, ואמר לו שלא יישב. וקשה, דהא נפסק (שם) דלא ישאלוהו מיד כשנכנס עד שתתיישב דעתו. (י.ו.)

(טז) **גמ', שלאחר כפרה סברא הא**. הקשה **הקרבן אורה**, אמאי ילפינן לאחר כפרה מלאחר מיתה, הא מתניתין היא **במנחות** (עט:), דחילופי תורה אינה טעונה לחם. ואין לחלק בין שלמי נזיר לשלמי תודה.

שנתגיירו יענשו יותר משאר חסידי אומות העולם, שיש להם חלק עולם הבא, ולא מצינו שנענשו באיזה עונש על שלא נתגיירו. וממילא אין להוכיח דרות היתה קטנה כשנתגיירה. אלא טעמא דהם מעונים, משום שמשעה שנתנו לב לגייר צריכים היו למהר לחסות תחת כנפי השכינה. וגבי רות נמי כתיב "ורות דבקה בה" דמשעה שנתנה לבה לגייר, לא נפרדה ממנה.

(כד) **שם. האורח מישור הביא תוס' ביבמות** (מח: ד"ה **אשר**, שכתבו **בסוה"ד**, דבקרא קרי לה נערה להדיא נערה. נאולוי יש לומר, דתוס' בסוגיין לא הביא הראיה מהא דקרי לה "נערה", משום דיש לבאר "נערה" במשמעות אחרת. כדמצינו גבי אליעזר וישמעאל, שנקראו נערים בזמן עקידת יצחק. (אף דכבר לא היו בגיל הנערות). והוא על שם שהיו משמשים לאברהם אבינו. וכן מצינו ביהושע שנקרא "נער" לא ימוש מתוך האוהל, על מה ששימש את משה רבינו. (ועיין ירמיה א' ו' וברד"ק שם). וכאן אפשר לפרש שהיה נראה לו שאוספת גם עבור אחרים. ועוד, **דבמדרש רבה רות** איתא שיש משמעות נערים גם לצדיקים. (א.ד.ב.). אמנם עדיין צריך עיון אמאי הוצרכו לדייק מהא דיבמות, הא מקרא מלא הוא שמשבחה בועז, "היטבת חסדך וכו' לבלתי לכת אחרי הבחורים", ואם היתה זקנה בת מאתיים שנה, מאי רבותא בהא. (י.צ.ב.)

דף כד ע"א

(א) **מתני', האשה שנדרה וכו' ואח"כ היפר לה בעלה**. **הר"ן (בנדרים פג.) ד"ה אמר ליה**, אוקי למתניתין בגוונא שהפר לה אחר ט"ו יום. וכתב **הרש"ש** (כאן), דלכאורה מדויק מדבריו, דאם נדרה נזירות מרובה והפר לה אחר שלושים יום, דהווי שיעור סתם נזירות. אי אמרינן דבעל מיגו גיזו, צריכה להביא כל הקרבנות אף אם לא הפרישתם עדיין, משום דהיא נזירות גמורה ולא לחצאינן. אמנם כתב, דבכהאי גוונא נמי חשיב חצי נזירות, וכדחוינן **לקמן** (כח:). דרבי עקיבא אומר אפילו נשחטה אינו יכול להפר, ומבואר שם דהטעם מפני הפסד קדשים, אלמא דאפילו השלימה כבר הנזירות חשיב חצי נזירות, ואי אפשר לזרוק הדם עליה.

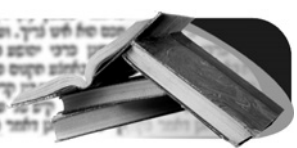
(ב) **מתני', ונאכלין ליום אחד ואין טעונים לחם**. ביאר **בחידושי הגרי"ז**, דהטעם דאית עלה חומרא דשלמי נזיר. משום דאף דבעלה היפר לה, מכל מקום כיון דהופרש לשם שלמי נזיר לא פקע מיני שמייה. אבל דינא דטעון לחם, אינו דין בחפצא דהקרבן, אלא מחובת הנזיר, וכיון דהיפר לה בעלה ליכא לחובת הנזיר, אינה טעונה לחם.

(ג) **תוס' ד"ה החטאת תמות, אע"ג דהפר לה וכו'** כיון דבעיא כפרה הויה כחטאת שמתו בעליה. כתב **בחידושי הגרע"א**, דכוונתם **כדלעיל** (כא:): דבעיא כפרה על שציערה עצמה מיין, כר"א הקפר (וכן כוונת רש"י). אמנם לפי המבואר בסוגיא שם, דהיינו דווקא אי אמרינן דבעל מיעקר עקר. אבל למאי דקיימא לן בעל מיגו גיזו בלאו הכי ניחא, דשם חטאת עלה. נאולוי יש לומר דתוס' ניחא להו לאוקי מתניתין כר"א הקפר, והבעל מיעקר עקר. משום ברייתא דחטאת העוף, דאזלה דוקא לר"א הקפר וכמו שכתבו **התוס' לעיל** (כב: ד"ה **תא שמע**, (ג.ו.)).

(ד) **תוס' ד"ה והעולה תקרב עולה, בתוה"ד**, וי"ל דאף רבי ישמעאל מודה בנזיר טהור דעולת בהמה דורון הוא וכו'. הקשה **בחידושי הגרי"ז**, דמשמע דאי לאו דעולה דורון הוא לא היתה קריבה עולה, ומאי שנא מכל מותר עולה, דקימא לן דקרב עולה כמו שהיה קודם שנעשית עולה, הא רק בחטאת ואשם נאמר הדין של מותרות. ונשאר בצריך עיון.

(ה) **תוס' ד"ה שלמים יקרבו, בתוה"ד**, אבל מכל מקום הזרוע מיתסר, כחומר שלמי נזיר, ועוד אומר ר"ת דאין להם דין זרוע בשילה שיתבשל עם האיל אלא לבדו. ו**ברמב"ם** (פי"ח מנזירות ה"ב) כתב, דאין להם זרוע, ולא ביאר לענין מה, ומשמע מדבריו דאין להם כלל דין זרוע. וביאר **בחידושי הגרי"ז**, דיש לחקור בדין דנאכלין ליום אחד, האם הוא משום דעדיין תורת שלמי נזיר עליהם, אלא דאינם טעונים לחם כיון דאתי לחוקת נזיר, דהכי סברי תוס'. או דבאמת אינם קריבים בתורת שלמי נזיר, אלא שתורת שלמי נדבה עליהם. וכן סבר הרמב"ם.

(ו) **בא"ד**, והוא הדין דלעיל גבי בהמה מצי למתני לא נהנין ולא מועלין, ביאר **השיטה מקובצת בשם הרב עזריאל**, דהא דאשמועינן במעות, משום דאיכא רבותא, דלא נהנין בדמי חטאת ומועלין בדמי עולה. אבל גבי בהמה לאו

ביאר, דהא דאמר ר' עקיבא לר' ישמעאל דלאשם לא איצטרין קרא לעשה, היינו משום דכיון דאיכא הלכתא דאשם רועה, ופירושו שיפול לנדבה, דהיינו לעולה. וממילא קאי בעשה דמשנה בקדשים אי מקריבו לאשם.

(ז) **תוס' ד"ה וכו', בתוה"ד**, והיינו ניתק לרעה שנמסר לרועה, **במאיורי הביא יש מפרשים** דפירושו, דניתק היינו משהוציא הגזבר בשפתיו שילך לרעה.

(ח) **גמ', ניתק אין וכו' דאמר קרא הוא בהווייתו יהא. התוס' בד"ה ניתק הקשו**, א. מאי טעמא בעינן קרא, הא ילפינן מהלכה למשה מסיני, דכל שבחטאת מתה באשם רועה. ב. הא בשבועות איתא, דדין רעיה אינו אלא מגזירה דרבנן. **ובשיטה מקובצת** יישב קושייתם לפי מה שביאר, דאמנם אשם שנתכפרו בעליו באחר, אם שחטו **קודם שנתקן**, פסול מדרבנן, גזירה לאחר כפרה אטו לפני כפרה. דאמר קרא, וכו'. דהיינו דלפני כפרה פסול מדאורייתא, דאמר קרא הוא בהווייתו יהא, לעולם הוא אשם עד לאחר כפרה, דאי לא כתב "הוא", הוה אמינא דאפילו קודם שיתכפר, אם נמצא האבד לאחר שהפרישו תחתיו, יקרב עולה. קא משמע לן "הוא" דבהוויית אשם יהא, ולא יקרב עולה עד שיתכפר באחר.

(ט) **תוס' ד"ה אמר מר, בתוה"ד**, וצריך לומר שבשעה שהפריש המעות אמר הרי אלו לצרעתו. הקשה **הקרבן אורה**, דאם כן מאי פרכינן, "ותו ליכא והאיכא וכו'", הא בכי האי גוונא בלא הלכה נמי יפלו כולן לנדבה, כיון שיכול להביא בכולן עולה, אבל היכא דאמר "**לקרבנות** צרעתו", דהוי דמי חטאת מעורבין, יש לומר דיפלו לים המלח. ותיירך, דהכא נמי דייקנן מהא דחור ונקט "ומת והיו לו מעות סתומין", דמשמע דלא איירי באותן סתומין דרישנא, אלא כגון דאמר "**לקרבנות** צרעתו", (וכמו שכתבו **התוס' לעיל** (כד:)) ד"ה היו לו.

דף כו ע"א

(א) **גמ', והלא דמי חטאת מעורבין בהן**. הקשה **הקרבן אורה**, אמאי לא נימא שיבטלו דמי החטאת ברוב. ותיירך, דלא שייך הכא ביטול ברוב משום דדמי שלמים נמי מעורבין בהם. עוד כתב, דהכא לא שייך תערובת כלל, משום דלולי ההלכה, היה יכול להקריב שלשתן מכל אחד מאותן מעות הסתומים, חטאת, עולה ושלמים. **והכסף משנה** (פ"ד ממעילה ה"ג), כתב דכיון שנתערבו, בכל זוו יש חטאת, עולה ושלמים.

(ב) **גמ', שם**. ביאר **בחיידושי רבי מאיר שמחה**, דמפשטות הסוגיא משמע, דאף על פי שיכול להביא בכולן שלמים, כיון דסתומים הן. מכל מקום קושיית הגמרא ממה נפשך, כיון דאמרת יפלו לנדבה, על כרחך דהתייחסות המעות בתר דמי חטאת, דאם לא כן יביא שלמים או עולה. וכיון דמתייחסים בתר חטאת, ילכו לים המלח, ככל חטאת שכפרו בעליה או מתו.

(ג) **גמ', שם**. וביאר **בתוס' לעיל** (כד:)) **בד"ה יפלו**, דהא דלא מקשינן על שלמים המעורבין, משום דעדיפא מיניה פריך. והקשה **המרומי שדה**, מאי אולמיא האי קושיא מהאי. ועוד הקשה, דבשלמא לר' יוחנן דמשני דהלכה היא בנוזר, אתי שפיר אף על שלמים. אבל לריש לקיש דמשני דאמר קרא "לכל נדריהם וכו'" מה יתרץ אשלמים, הא קרא לא מיירי בשלמים, (כמו שיבאר באות הבאה). ותיירך, דאמעות שלמים איכא למימר דבטלי ברוב, כיון שהם מעורבין. ודווקא בשלמים שייך לומר ביטול ברוב כיון דלא מאיסי, מה שאין כן במעות חטאת דמתות ומאיסי, לא שייך ביטול ברוב.

(ד) **גמ', מאי אריא סתומין אפילו מפורשין. ובשיטה מקובצת** הוסיף להקשות, דאם כן אפילו היכא שפירש אלו לחטאת והשאר לשאר נזירות ומת, אמאי אמרינן בסמוך "והשאר יביא חציין עולה וחציין שלמים", הוה לן למימר יפלו לנדבה. ותיירך, דסבר דקרא מיירי דווקא בחטאות. וכתב בשם **תוספי הרא"ש**, דסברא הוא דבחטאת איירי, שכן מצינו בעלמא דמותר החטאת בא בנדבה, ולכך שפיר לאוקי לקרא להיכא שהפריש דמי חטאת מעורבין בהן.

(ה) **גמ', יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מהם מים**. וביאר **רבינו פרץ** דהטעם דאי אמרינן דיהא דינם למיתה, בעי שימיתם דוקא בבית הבחירה. משום דאם ימיתם במקומו, יבאו לומר דלאו קדשים הם, שהרי מניחם למות, ויתירום בגיזה ועבודה וימעלו בהם.

דף כה ע"ב

(ו) **תוס' ד"ה רבי עקיבא, בתוה"ד**, דר"ע טעה בדברי רבי ישמעאל וכו' וכי אתא קרא דרק לעשה. הקשה **הקרבן אורה**, לדבריהם דלר"ע נמי אתא קרא ד"רק" לעשה, אמאי טעה בדברי ר' ישמעאל, ומהיכא תיתי ליה דאיהו לא סבר כן. ועוד, היאך סליק אדעתיה דר' ישמעאל לית ליה הלכתא. לכך

(ז) **תוס' ד"ה היו לו מעות סתומים**, (השני) **בתוה"ד**, ולא קשיא אמתניתין משום דאיכא לאוקמי דאמר לנזירות וכו' דאי בעי מיייתי בכולן עולה. כתב

הקרבן אורה, דמדברי התוס' משמע, דלא ניחא להו לחלק בין כשהוא חי דמצי מימלך, ובין לאחר מיתה דלא מצי מימלך. אלא אפילו לאחר מיתה יכולין להביא בכולן עולה. דאי סברי דיש חילוק, לא היו צריכים לדייק דמיירי באלו קרבנות נזירות. **ובתוס' ד"ה יפלו**, (בסמוך), כתבו, דהא דלא משנינן דיפלו לנדבה משום דאי בעי מיייתי עולה, דכיון דמת לא מצי מימלך. וכתב, דלפי זה אתי שפיר אמאי לא קשה ממתניתין, כיון דאיירי מחיים, מה שאין כן בבחייתא דאיירי לאחר מיתה, אפילו אם אמר לנזירות.

(ח) **בא"ד**, שם. הקשה **הקרבן אורה**, דאי במתניתין איירי באומר לנזירות, אמאי יפלו דווקא לנדבה, הא אי בעי מיייתי בכולן שלמים. ועוד הקשה, דלמסקנא דהלכה היא בנוזר, שמא לא נאמרה הלכה אלא היכא דאמר אלו לקרבנות נזירות דדמי כולן מעורבים, אבל אם אמר לנזירותי יביא איזה שירצה או עולה או שלמים.

(ט) **תוס' ד"ה יפלו לנדבה, בתוה"ד**, אבל כשמת לא שייך למימר מימלך. והקשה **בחיידושי הגרי"ז**, דמהא דאמרינן דאין מועלין מפני שהן ראויין להביא בכולן שלמים, חזינן דהקדישן הוי הקדש, ואם כן מאי נפקא מינה אי מת. ותיירך, דסברת התוס', דהא דסתומים יכול לעשות מהן מה שירצה, היינו משום דהוי הלכה בסתומים, דמצי למיעבד בהו עולה ושלמים וחטאת, ודוקא אם הוא בר חיובא, אבל היכא דמת ואינו יכול, נפקע דינא דסתומים.

דף כה ע"ב

(א) **גמ', והלא דמי חטאת מעורבין בהן**. הקשה **הקרבן אורה**, אמאי לא נימא שיבטלו דמי החטאת ברוב. ותיירך, דלא שייך הכא ביטול ברוב משום דדמי שלמים נמי מעורבין בהם. עוד כתב, דהכא לא שייך תערובת כלל, משום דלולי ההלכה, היה יכול להקריב שלשתן מכל אחד מאותן מעות הסתומים, חטאת, עולה ושלמים. **והכסף משנה** (פ"ד ממעילה ה"ג), כתב דכיון שנתערבו, בכל זוו יש חטאת, עולה ושלמים.

(ב) **גמ', שם**. ביאר **בחיידושי רבי מאיר שמחה**, דמפשטות הסוגיא משמע, דאף על פי שיכול להביא בכולן שלמים, כיון דסתומים הן. מכל מקום קושיית הגמרא ממה נפשך, כיון דאמרת יפלו לנדבה, על כרחך דהתייחסות המעות בתר דמי חטאת, דאם לא כן יביא שלמים או עולה. וכיון דמתייחסים בתר חטאת, ילכו לים המלח, ככל חטאת שכפרו בעליה או מתו.

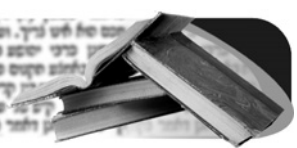
(ג) **גמ', שם**. וביאר **בתוס' לעיל** (כד:)) **בד"ה יפלו**, דהא דלא מקשינן על שלמים המעורבין, משום דעדיפא מיניה פריך. והקשה **המרומי שדה**, מאי אולמיא האי קושיא מהאי. ועוד הקשה, דבשלמא לר' יוחנן דמשני דהלכה היא בנוזר, אתי שפיר אף על שלמים. אבל לריש לקיש דמשני דאמר קרא "לכל נדריהם וכו'" מה יתרץ אשלמים, הא קרא לא מיירי בשלמים, (כמו שיבאר באות הבאה). ותיירך, דאמעות שלמים איכא למימר דבטלי ברוב, כיון שהם מעורבין. ודווקא בשלמים שייך לומר ביטול ברוב כיון דלא מאיסי, מה שאין כן במעות חטאת דמתות ומאיסי, לא שייך ביטול ברוב.

(ד) **גמ', מאי אריא סתומין אפילו מפורשין. ובשיטה מקובצת** הוסיף להקשות, דאם כן אפילו היכא שפירש אלו לחטאת והשאר לשאר נזירות ומת, אמאי אמרינן בסמוך "והשאר יביא חציין עולה וחציין שלמים", הוה לן למימר יפלו לנדבה. ותיירך, דסבר דקרא מיירי דווקא בחטאות. וכתב בשם **תוספי הרא"ש**, דסברא הוא דבחטאת איירי, שכן מצינו בעלמא דמותר החטאת בא בנדבה, ולכך שפיר לאוקי לקרא להיכא שהפריש דמי חטאת מעורבין בהן.

(ה) **גמ', יכול יעלם לבית הבחירה וימנע מהם מים**. וביאר **רבינו פרץ** דהטעם דאי אמרינן דיהא דינם למיתה, בעי שימיתם דוקא בבית הבחירה. משום דאם ימיתם במקומו, יבאו לומר דלאו קדשים הם, שהרי מניחם למות, ויתירום בגיזה ועבודה וימעלו בהם.

דף כה ע"ב

(ו) **תוס' ד"ה רבי עקיבא, בתוה"ד**, דר"ע טעה בדברי רבי ישמעאל וכו' וכי אתא קרא דרק לעשה. הקשה **הקרבן אורה**, לדבריהם דלר"ע נמי אתא קרא ד"רק" לעשה, אמאי טעה בדברי ר' ישמעאל, ומהיכא תיתי ליה דאיהו לא סבר כן. ועוד, היאך סליק אדעתיה דר' ישמעאל לית ליה הלכתא. לכך

דהוא הדין אפילו בנסכא אחת, דכיון דהטעם משום ששומתה ידועה, אין לחלק בין ג' לאחת.

(יב) גמ', אלא מעתה מעות ולא עופות וכו' אלא הא דאמר רב חסדא אין הקנינן מתפרשות. הקשה בחידושי רבנו פרץ, היאך מדמי מימרא דרב הונא דלעיל, להא דרב חסדא. הא רב הונא מיירי בשמתו הבעלים, ואילו רב חסדא מיירי בשהבעלים קיים ומקריבים לחובתו, ודילמא לא נאמרה הילכתא דמעות ולא עופות, אלא בשאין הבעלים קיימים ואינם קרבין לחובתו, אבל כשהבעלים קיים ליתא להלכתא.

(יג) תוס' ד"ה אלא מעתה בתוה"ד, ויש לומר כיון דחזו לשום קרבן חיילא קדושת הגוף עליהו. אבל רש"י בכריתות (כח.) ד"ה קדושת דמים, פליג, דלא אמרינן אין פדיון לעוף, אלא היכא דהיה נראה להקרבה בשעת הפרשה. והרמב"ם (פ"ד ממעילה ה"א) כתב, דהמקדיש בני יונה לשלמים לא חל עליהו אלא קדושת דמים ואין מועלין בהן, וביאר בחידושי הגרי"ז, דנקבה לאשם או בן שנה, לא הוי אלא פסלות בהקרבה, אך ממינא דזכר הוי. אבל תורין ובני יונה הוי מין אחר לגמרי, ואי אפשר שתחול עליהם קדושת הגוף. ודלא כתוס'.

(יד) בא"ד, לענין זה שיקריב הכהן אי זה שירצה חטאת. תמה הרש"ש, היאך מצוי להקריב חטאת לאחר מיתת הבעלים. ומה שכתב רש"י לעיל (כא.) ד"ה והיינו טעמא, דבחטאת העוף לא גמרינן שתמות במיתת בעליה, כבר הקשו עליו הראשונים ודחו דבריו. ותיריך התפארת ציון, דצריך להגיה, "וגם" לענין זה וכו', והיינו, דלא יהבינן להו דין דסתומין לענין שאם מת יפלו לנדבה, "וגם" לענין זה שבשלא מת הבעלים, יקריב הכהן מדעתו איזה שירצה וכו'.

(טו) בא"ד, ומיהו אכתי קשה דאי חיילא עליהו קדושת הגוף תו לא מפרקי דאין לעופות פדיון. ביאר בשו"ת שואל ומשיב (מהדורא תנינא ב' ס"ה), דכוונתם לדחות מה שנקטו בתחילת דבריהם, דכיון דחזו עופות לשום קרבן, חיילא קדושת הגוף עליהו. דלא אמרינן הכי אלא בבהמה דקדושת הגוף דחיילא עלה לא מפקעה לקדושת דמים, וכגון במקדיש זכר לדמיו, דאי חיילא קדושת גוף ירעה עד שיסתאב ויפלו דמיו לקרבנות. אבל בעוף דאי תיחות עליה קדושת הגוף, תפקע קדושת דמיו, כיון דאין לו פדיון, הלכך אי אפשר שתחול קדושת גוף ותיעקר קדושת דמים. ולפי זה כתב השואל ומשיב, דהתוס' הדרו ביה ממאי דנקטי לעיל ולא פליגי על רש"י והרמב"ם שהובאו באות יג'.

"אלו" לכל אחד, לא חשיב מפורשין. ולפי זה החילוק בין האיכא דאמרי, האם רב אשי בא לפרש מה לא חשיב מפורשין, או דבא לפרש מאי חשיב מפורשין.

(ז) תוס' ד"ה הא דאמרת מפורשים לא, בתוה"ד, פ"י מפורשים בתערובת. וביאר הלחם משנה (פ"ט מנזירות ה"ד) דכוונתם לבאר, דהא דאמרינן הכא מפורשים לא, לא איירי במפורשים דמתניתין דאמרינן העולה תקרב עולה וכו', אלא מפורשין בתערובות, ולכך ילכו כולן לים המלח. וכתב, דמהרמב"ם משמע דאין דעתו כן, מדכתב (שם ה"ג) דמפורשים יוליך דמי חטאת לים המלח, ובת"ר הכי (ה"ד) פירש, הי ניהו מפורשין. משמע דדינא דהך נמי הכי הוא, דשיעור דמי חטאת יוליך לים המלח, ושיעור דמי עולה יביא עולה, ושיעור דמי שלמים יביא שלמים. ולפירושו אתי שפיר לישנא דגמרא דקאמר הרי הן כמפורשים.

דף כו ע"ב

(ח) תוס' ד"ה והשאר חציו, ואין לו תקנה וכו'. והקשה הקרן אורה, כיון דמיירי הכא במת, איך שייך בו פדיון, וכמו שמצינו בברייתא לעיל (עמוד א'), דמת והיו לו מעות סתומים, ילכו כולן לים המלח ואין להם תקנה בפדיון.

(ט) תוס' ד"ה והשאר יפלו, והקשה הר"מ וכו' ותיריך דעד שעת הקרבה לא נפקי משום שלמים. הקשה הקרן אורה, כיון דהילכתא דיפלו לנדבה, ודאי חל עליהם שם עולה מיד, דהא אם לא מת היה יכול להקריב בכולן שלמים. ולכאורה איך יכול להקריבן, הא לאחר מיתה איכא שם חטאת עליהם. ולכך כתב, דודאי לאחר מיתה מיד חל שם נדבה עליהם. ולפי זה יישב קושית התוס', אמאי לא מועלין בכולן. דהא דמועלין בכולן ולא במקצתן איירי מחיים.

(י) גמ', אבל נסכא לא. ביאר השיטה מקובצת, דמאי דלא אמרינן דיפלו לנדבה, כיון דשומתה ידועה ולא דמיא למעות. וריש לקיש סבר, דאינה נמכרת מיד אלא עד שיחקרו לידע שומתה, ואיכא שהות, וחיישינן שמא בינתים פירש.

(יא) תוס' ד"ה אבל נסכא לא, בתוה"ד, אבל הפריש ג' נסכות וכו'. הקשה הקרן אורה, דמדברי התוס' מוכח, דהא דאמרינן דלא יפלו לנדבה הוא דווקא בג' נסכות, דחיישינן שמא נתן לבו על אחת מהן לחטאת, אבל בנסכא אחת לא חיישינן. וכתב, דבגמרא לא משמע הכי. ובשיטה מקובצת כתב,

הצטרף גם אתה ללומדי ה"דרף היומיומי" בעיון!!!

זמני השיעור בדף היומיומי בעיון ע"י רבני הכולל בכל יום בין השעות 9:00-10:00
בהיכל הכולל בביהמ"ד "אהל יעקב" רחוב שאגת אריה פינת רחוב קצות החושן קרית ספר ת"ז

למנויים, לתרומות, להנצחות ולכל ענין 050-4102442
sbma@mehadrin.net

יש אנשים שרוצים לעשות יד ושם לזכר עולם על נשמת אבותיהם ועושים להם מצבה של אבן וכו'...
יתנדב עבורו איזה ספר הצריך לרבים ללמוד בו, ויכתוב עליו את שמו, ובכל עת